Oponentský posudek bakalářské práce Anny Císlerové
Konceptualizace hudby v písňových textech Jiřího Suchého

Hudba je pláč
Voda blána zavřená
Světa, příběhu, vřetena

Markéta Pilátová

Bakalářská práce Anny Císlerové (v rozsahu 60 stran bez bibliografie a příloh) se zaměřuje na dvě provázaná témata: i) na konceptualizaci (jazykový obraz) hudby (a základní hudební terminologie) obecně, tak jak se jeví v českých slovnících (včetně etymologie a frazeologie) a v odborné či popularizační literatuře pojednávající o hudbě; ii) na konceptualizaci hudby v písňových textech Jiřího Suchého coby souboru tzv. kreativních textů, se specifickou pozorností věnovanou hudební formě blues. Výsledky práce vedle podrobného a přehledného Shrnutí páté kapitoly (str. 57–60) a vlastního závěru (str. 59 – 60) dokládají grafické přílohy č. 6–8 na str. 61–63, která ukazují sémantické pole hudby, konceptualizaci hudby a konotační profily *blues* u J. Suchého. Jedním z konkrétních výstupů je porovnání konceptualizací hudby a řeči (str. 54), které autorka inteligentně interpretuje jako paralelní, nikoliv podmíněné procesy.

V teoretické části autorka vykazuje základní přehled o vývoji kognitivní lingvistiky a dostatečně hlubokou znalost teorie a metodologie česko-polské kognitivně-kulturní školy, kterou pak uplatňuje ve vlastní analýze. Vzhledem k tomu, že se autorka v práci podrobně zabývá i metaforickými schématy obsahujícími hudbu jako zdrojovou či cílovou oblast, lze vyslovit politování, že pracuje s původní teorií konceptuální metafory u Lakoffa a Johnsona a nečerpá z novějších a aktuálnějších zdrojů (k vývoji chápání metafory coby kognitivního konceptu viz např. shrnující text R. W. Gibbse in Dąbrowska – Divjak (eds.) (2015), Handbook of Cognitive Linguistics. Berlin/Boston: Mouton de Gruyter, 167–190). Novější literatura by např. autorku vybavila pojmovým aparátem pro popis vztahu mezi jednotlivými metaforickými konceptualizacemi, zejména těmi schematičtějších a specifičtějšími (viz např. pseudotermín „megametafora“, jímž se autorka na str. 15 snaží vyřešit pojmenovací potřeby). Podobně zamrzí, když autorka při úvaze o vztahu jazykové a hudební struktury nezmíní a nečerpá z R. Jackendoffa nebo F. Lehrdahla (str. 20).

K práci mám jednu připomínku zásadnějšího charakteru: autorka v teoretické ani v praktické části práce explicitně nepracuje s dichotomií lidové vs. vědecké konceptualizace. Tak například sémantické pole hudby autorka vypracovává nejen na základě Tezauru, ale i na základě svého odborného povědomí, jež se co do přesnosti a detailnosti může lišit jednak o povědomí zahrnutém v samotném Tezauru, jednak od běžné konceptualizace. Podobně v části pojednávající o účincích hudby, které se pak mohou odrážet v metaforických schématech, autorka vychází z odborné literatury o hudbě. To je metodologicky odůvodnitelné, nicméně v analýze i textu by toto mělo být explicitně reflektováno.

V analytické části autorka soustředí svou pozornost na konceptualizaci HUDBA JE ŽIVOT a HUDBA JE SOUČÁST ŽIVOTA, přičemž svá zjištění na materiálu písní Jiřího Suchého porovnává s výsledky výzkumu E. Górské, jež se soustředila na konceptualizaci hudby v televizním dokumentu o hudbě, kterým provázel světový dirigent a klavírista Daniel Barenboim. Analytická část práce se vyznačuje přehledností a pozornou analýzou, která usiluje o přesnost interpretace a vyhýbá se přílišným generalizacím.

Otázky k obhajobě:
1. Mohla by autorka přesněji a úplněji interpretovat Barenboimovu konceptualizaci „vertikální tlak na horizontální základ hudby“ aplikovanou na oblast života? (str. 16)
2. Proč je metafora *Hudba je učitelka* začleněna do oddílu *Život je hudba?* (str. 16).
3. Na str. 43 autorka motivaci pro spojení hudby a zvyku (viz např. *Zkrátka já mám ve zvyku/Jak zaslechnu muziku/Tančit velmi soustředěně/Tango*) interpretuje „asi podle frazému zvyk je železná košile“. Prosím autorku, aby při obhajobě podala podrobnější komentář k této své explanaci a při tom se zaměřila i na hodnoticí aspekt obou konceptualizací.
4. Na str. 59 autorka konceptualizaci *Hudba je sdělení* mluví jednou jako o metafoře, jednou jako o metonymii. Prosím o vysvětlení.

Práci dodává na kvalitě to, že je napsána velice kultivovaným stylem, který přesně naplňuje normu odborného diskurzu. Text je vystavěn koherentně, teoretická a analytická část jsou ústrojně propojeny, výklad je srozumitelný a kohezní.

Po formální stránce je bakalářská práce zpracována velmi pečlivě, nedostatky (spíše ve formě překlepů než pravopisných chyb) jsou ojedinělé (viz např. *koci > konci* na str. 21, chybějící *se* v *soustředíme na* na str. 17, přebytečné *být* ve větě *bývají být hůře uchopitelné* na str. 18, chybějící rok v bibliografickém odkazu u Titěry, 2005 [jednou uveden jako Titěta]).

Bakalářská práce Anny Císlerové jednoznačně splňuje požadavky kladené na bakalářské práce a ráda ji doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením výborně.

V Praze dne 8. 6. 2016

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.